

de Kleine Geschiedenis

VREUGER JOARE...

*Mathieu Dexters- Op 't Roodt,
Kleinzoön van Lens van Suske Dedroog*

Zoals ik in een reactie al liet weten was het Café bij Laurens (Lens van Suske) Dedroog-Verhaegen op de kanaaldijk op het einde van de Kerkhofstraat, mijn geboortehuis. Omdat ik aan dit huis zoveel mooie herinneringen heb bewaard, zou ik me willen veroorloven er wat meer over te vertellen. Dit huis werd gebouwd omstreeks 1900. Toen nog als laatste huis op de kanaaldijk in de Kerkhofstraat. Het werd toen uitgebaat als café, kruidenierswinkel en logementhuis. In 1930 werd dit huis onteigend en afgebroken voor de verbreding en versteviging van de dijk. De Zuid Willemsvaart werd verbreed en uitgediept om het geschikt te maken voor de grotere binnenschepen die men van uit de verbinding met het Albertkanaal verwachtte.

Mijn grootouders verhuisden dan naar de Pauwengraaf, waar zij het allereerste huis bouwden aan de rechterkant, kort daarna gevolgd door de bouw van het café Janssen-Van Tulden en de apotheek Roebroek. Mijn grootouders bleven er maar enkele jaren wonen en keerden nadien terug naar de Kerkhofstraat. Ze bouwden er een nieuw huis vlak achter de plaats waar hun vroeger huis stond. Maar ook dit huis is ondertussen verdwenen.

Mijn moeder was erg aan haar ouderlijk huis gehecht en in mijn kinderjaren luisterde ik naar de verhalen die ze vertelde over de tijd toen ze in dat huis verbleef. Een van die verhaaltjes ging over een, toen, nieuw toestel. Haar vader had als schipper op een der binnenschepen die het eigendom waren, van zijn vader, een "phonographe" mee gebracht. Het was de allereerste fonograaf in Eisden. De mensen hadden dit nog nooit gezien. Bij mooi weer werd het toestel in de grote fruitweide naast het huis op een tafel gezet en de stoelen, voor de dorstige luisteraars, in de ronde. Vele mensen kwamen dan achterdochtig, een beetje wantrouwig, naar dat ding kijken. Want "Bij Moe van Lens van Suske hōbbe ze 'n hiël klein Kiske en esze doa aan dreije, kumpt doa meziek oet en doa zit auch eine mins in dae kan zenge".

Het logement.

Tot de logeurs (gasten) in het logementhuis van mijn grootouders behoorden o.m. ook de mannen die aan de boortorens werkten. Wanneer we het lijstje overlopen van de verschillende boormaatschappijen die in Eisden naar kolen zochten, dan zal dit een bont gezelschap van Duitsers, Elzassers, Walen en Vlamingen geweest zijn.

Maar aan het kanaal en op de dijken was er altijd iets te zien, viel er altijd iets te beleven. Zo bolde over de lage kanaaldijk, de “conterdijk” in het jargon, altijd een stoomlocomotiefje. Over het smalspoor, het Décauville-spoor, dat van in het “brikkeveldje” in Mulheim, waar de brikken gebakken werden, vertrok, spoorde dat locomotiefje met een rij kantelwagentjes vol bakstenen tot aan de draaibrug in Eisdén. Om vervolgens over te steken naar de Nijverheidslaan en langs de Oude Burelen naar de opslagplaats te geraken. Als kind was ik gefascineerd door dit schouwspel. Wanneer ik in de verte de stoomfluit hoorde waarmee de machinist zijn komst aankondigde, rende ik naar buiten om ze weer eens te zien voorbij tuffen.

Hoewel ik hier de familienamen opsom was dit destijds helemaal niet de gewoonte. Men gebruikte soms omschrijvingen die directer naar de afstamming verwezen. Want in een dorp als Eisdén met een hele reeks families die Ramakers, Salden, Simons, Dedroog enz. heetten, moest men bij het benoemen van iemand wel een bijkomende toelichting gebruiken. Mijn moeder, Maria Dedroog, geboren in Eisdén op 19 juli 1900, gebruikte in haar gesprekken over bepaalde families van het dorp nooit hun familienaam, maar wel hun bijnaam. Zo herinner ik me nog zeer goed dat zij sprak van : “dej van de Proem, van de Bikkel, van de Prususj, van het Weefke, van Smaut Bet, van Brobbele Koeb, van Jannes van de Lap, van Perjan met dèn einen erm, van Itje, van het Heufke, van An aan de pöt enz” Deze namen illustreren naar mijn mening een weinig de folklore en de vindingrijkheid binnen deze toenmalige gemeenschap. En daarom lijkt het me boeiend genoeg om al deze bijnamen en omschrijvingen, gekoppeld aan de familienamen, te bewaren. Het moet een interessante studie worden. En vermits we nu al zeker in de vierde en zelfs vijfde generatie zitten, kan niemand hier nog aanstoot aan nemen.

Mathieu Dexters

Nota van de redactie. Op een vorige oproep rond deze aparte benamingen en omschrijvingen ontvingen wij van Jef Peeters, “van Gier van Teunis” een zestigtal dorpsnamen. Dit zal in elk geval de aanzet zijn om er uitgebreider op terug te komen.

GOUDEN VOLLEYBALPIONIERS

Volleybalclub Volharding werd vijftig.

Het mocht dan allemaal pas een halve eeuw later plaats gevonden hebben. Toch mogen we vandaag het predicaat “pioniers” aan de kleine groep Eisdénaren toekennen die hier, nu ook reeds meer dan zestig jaar geleden, met deze sport startten.

Als onderdeel van de sportactiviteiten van de Eisdense Poolse gemeenschap gestart, sloten ze enkele jaren later aan bij de jonge Belgische Volleybalfederatie. Deze Eisdénaren behoorden, met het stamnummer 92 tot de eerste honderd clubs.

Officieel geldt de Amerikaanse William G. Morgan als de bedenker van het volleybal. Hij ontwierp de eerste regels in 1895. Via de militairen die tijdens de twee wereldoorlogen naar Europa kwamen verspreidde zich de sport ook hier.

Maar de mannen van de boortorens waren zowat de “vaste” gasten. Zij bleven voor de duur van de boringen hier. Mannen die ook altijd terugkeerden, maar in feite altijd op *doorreis* waren, waren de voerlieden die de paarden menden die de binnenschepen op de Zuid Willemsvaart stroomopwaarts trokken. Mannen die iedere dag lange afstanden op het jaagpad aflegden. Zij konden ‘s avonds een stevige maaltijd verorberen. En die dikwijls, misschien ook om de uitgaven te drukken, bij hun paarden in het hooi sliepen. Na een even stevig ontbijt trokken ze ‘s morgens vroeg weer verder. Grootmoeder wilde, wat de maaltijden aanging, steeds goed voorbereid zijn. Daarom ging ze op de kanaaldijk postvatten en trachtte ze de geluiden op te vangen die de aankomende voerlieden maakten. Die gebruikten hun zweep als een soort “communicatiemiddel”. Zij lieten niet alleen horen dat ze op komst waren. Want een vast tijdschema bestond in die dagen bij de binnenscheepvaart niet. Maar grootmoeder herkende aan het klappen van de zweep wie er op komst was. Dan daalde ze van de dijk af naar haar keuken. En zette ze de bereiding van de maaltijden verder. Zij wist dan wie ze over de vloer en aan tafel zou krijgen.

Na de Eerste Wereldoorlog werd naast de moestuin “de moosem” van mijn grootouders nog een tweewoonst gebouwd. Aan de ene kant woonde Harieke Dirx -Bemelmans met zijn zonen Pierre, Nikla, Jeanke en Hubert. In de andere woning, aan de kant van het huis van mijn grootouders, woonde een Oostenrijker. Het was een stevige man met een grote snor “Ambroosj” genaamd. Hij kweekte een grote toom kalkoenen “sjoëten” en hij reed zelfs enkele jaren, in zijn witte kiel, op zijn triporteur rond om roomijs te verkopen. In een bijgebouw van het grootouderlijke huis woonde Theike Herfs met zijn gezin. Op zekere dag had hij een oude legermotor, een Harley Davidson of Indian, gekocht die zou uitgetest worden op de kanaaldijk. Het was zomer en Theikes’ oudste zoon Gerard moest eerst met een lege limonadefles naar Eymael benzine halen om de tank te vullen. Theike klom op zijn moto en wij met ons vijven moesten hem duwen. Albert, mijn jongste oom, en de drie oudste zonen van Theike nl. Greit (Gerard), Jeuf (Joseph), Kuub (Jacob) en ik zelf. Na vele tientallen meters duwen sloeg de motor eindelijk aan en met veel lawaai en vlammen uit de pijp, tufte Theike met wapperend gilet verder in de richting van de brug. Toen hij aan de brug in Eisdén even moest wachten viel de motor stil. De limonadefles benzine was opgesoupeerd en Theike mocht te voet terugkeren.

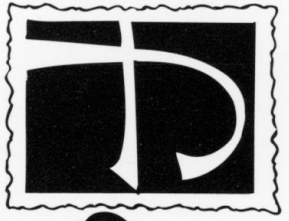

*huis Dedroog -
Verhagen*

De Familie Dedroog-Verhagen in 1937

Dit voorbeeld van wat men nog een echte familiefoto kan noemen, werd in 1937 voor de woning van het echtpaar Dedroog-Verhagen in de Kerkhofstraat gemaakt. In die dagen was het vieren van het naamfeest nog een traditie. Bompa "Lens", zijn eerste voornaam was Joannes, vierde zijn naamfeest op 6 augustus, de feestdag van Sint Laurentius. Vader Joannes Laurentius (Lens van Sus) was eigenaar van een klein schip van ongeveer 100 ton en vervoerde vooral bouwmaterialen, bakstenen, de kiezel en het zand, naar de Kempen en naar Nederland. Wanneer er naar Nederland gevaren werd lag de eerste aanlegsteiger in Weert. Daar, aan de sluis, bevond zich een logement voor de paardenmenners van de schippers. Dat etablissement werd toen uitgebaat door de weduwe Joanna Verhagen. Het werd ook het oord waar Lens Dedroog zijn Philomena leerde kennen. Die kennismaking leidde in 1899 dan ook tot het huwelijk in Weert. De bruidegom mocht dan wel zes jaar ouder zijn dan zijn bruid, maar zij wist wel wat ze wilde. Van uit de ervaring die ze opgedaan had in het logementhuis van haar ouders, koos ze voor de uitbating van een dergelijk onderkomen te Eisden. Het werd gebouwd rond 1900 op de kanaaldijk waar de Zandstraat, de huidige Kerkhofstraat, toen eindigde. Met de paardenstallen aan de achterkant werd dit voor de schippers en voerlieden een nieuwe blikvanger, op de linker kanaaloever. Terwijl Moe Verhagen met besliste hand zowel het logement, het café en de er bij horende winkel leidde, het geheel stond te boek als "Café-Restaurant", bleef Lens schipper. Het varen zat deze familie Dedroog kennelijk in het bloed. Want de eerste zoon van Lens en Philomena, Jan, verliet als veertienjarige ook de wal om op het binnenschip te werken. Nog voor het einde van de Eerste Wereldoorlog, telde hun gezin 10 kinderen. Hun zevende kindje, een dochtertje Elisabeth-Petronella overleed in 1910, toen het amper anderhalf jaar oud was. Toen hun woning, omwille van de verbreding van het kanaal, in 1930 onteigend werd, verhuisde de familie Dedroog naar de Pauwengraaf die toen aan zijn explosieve groei begon. Maar het kanaal lag voor Lens en Philomena te ver van hun woonst. Enkele jaren later bouwden zij een nieuw huis aan het einde van de Kerkhofstraat, op korte afstand van de plaats waar hun eerste woning gestaan had. Op die manier beleefde dit echtpaar letterlijk de zich zo snel wijzigende ontwikkeling van Eisden. Van het schippersbedrijf met zijn boottrekkers en paarden naar de tijd van een ingrijpende industriële ontwikkeling Joannes Laurens Dedroog en zijn echtgenote Philomena Verhagen zetelden letterlijk tussen hun kinderen en kleinkinderen. De foto werd gemaakt in de namiddag, nadat we genoten van de heerlijke kaastaarten die onze Oma, "ons Moe" gebakken had. Staande op de achterste rij van links: Maria Niessen, Jan Dedroog, Marie-Rose Dedroog, Zoë Bekaert, Frans Dedroog, Maria Van Mulken, Theo Dedroog, Mathieu Dexters, Pierre Dedroog, Albert Dedroog, Jozef "Joep" Dedroog, Maria Prelogar. Zittende op de tweede rij van links: Adolphine Dedroog met zoonje Laurent Breuls op haar schoot, Maria Dedroog, Lens Dedroog, Philomena Verhagen, Elisabeth Dedroog, Jeannette Dedroog met Marie Jeanne Smeets op haar schoot en Maria Dedroog. Voor de volwassenen zaten en hurkten, van links: Anna Dedroog, Philomene Breuls, Gerard Dedroog, Jan Dedroog, Laurent Smeets, Laurent Conings, Philomena Dedroog, Jeanne Dedroog, Francine Dedroog, Jan Dedroog, Frans Dedroog, Elisa Smeets en Elisa Dedroog.

Pierre Kelleners

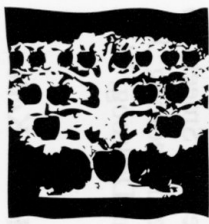
Photodocument

24	V/9	25	V/10	26	V/11	27	V/12	28	V/13	29	V/14	30	V/15	31	V/16
Gijsbert Verhagen - landbouwer		Hendrina Van Liempd		Arnoldus van der Linden		Anna Barbara Wallraaff		Laurens Bijlmakers - landbouwer		Gertrudis Roobers		Hendrik Van Nieuwenhoven		Helena Moonen	
° 19-okt-1761 te Schijndel + 06-feb-1822 te Schijndel		° 26-sep-1761 te Schijndel + 24-dec-1815 te Schijndel		° 24-mar-1766 te Gemert + 18-jul-1813 te Helmond		° ...-?-1773 te Keulen + ...-?-18... te Eben-Ermael		° 13-mei-1766 te Nederweert + 15-nov-1817 te Nederweert		° 28-jun-1772 te Nederweert + 09-nov-1831 te Nederweert		° 08-jun-1765 te Nederweert + ...-?-18... te Nederweert		° 15-jun-1776 te Nederweert + ...-?-18... te	
x 05-jun-1785 te Schijndel				x 10-jun-1804 te Helmond				x 30-jan-1802 te Nederweert				x ...-?-1... te Nederweert			
12	IV/5	13	IV/6	14	IV/7	15	IV/8								
Embertus Verhaegen sluiswachter		Elisabeth Anna Gertrudis van der Linden		Jean Mathieu Bijlmakers landbouwer		Jeanne Marie Van Nieuwenhoven									
° 21-dec-1801 te Schijndel + 12-jan-1889 te Halsteren		° 17-jul-1806 te Helmond + 27-nov-1884 te Halsteren		° 23-jun-1802 te Nederweert + 26-jul-1876 te Nederweert		° 03-mei-1810 te Nederweert + 07-apr-1876 te Nederweert									
x 16-jun-1827 te Weert				x 2-okt-1831 te Nederweert											
6	Arnold Jozef Hubert (Nol) Verhaegen III/3 landbouwer					7	Joanna Mathea Bijlmakers III/4								
° 03-okt-1833 te Weert + 09-jan-1890 te Weert						° 12-dec-1835 te Nederweert + 21-nov-1921 te Weert									
x 30-jan-1869 te Weert (NL)															
3	Philomena Huberta Maria Verhaegen (Moe)										II/2				
° 14-mar-1875 te Weert (NL) + 30-jun-1945 te Eisden															
Elisabeth Petronella ° 11-okt-1908 - + 02-mar-1910 Elisabeth ° 23-jul-1910 - + 24-jan-2004 Maaseik (x Louis Conings) Joanna Delphina ° 14-mei-1912 - + 13-jun-1992 Lanaken (x Hendrik Smeets) Delphina Arnolda ° 28-jul-1914 - + 10-sep-1975 Maaseik (x Jacobus Breuls) Albertus Leonardus ° 21-sep-1918 - + 05-mei-1997 Genk (x Elisabeth Tomissen)															

16	V/1	17	V/2	18	V/3	19	V/4	20	V/5	21	V/6	22	V/7	23	V/8
Franciscus De Droegh - kleermaker ° 22-feb-1775 te Leut + 14-nov-1843 te Vucht		Anna Barbara Meuris ° 08-jun-1775 te Vucht + 14-aug-1829 te Vucht		Christiaan Bollen - landbouwer ° 04-nov-1779 te Mechelen a/d Maas + 13-feb-1816 te Daalgrimbie		Ursula Beekers ° 21-okt-1779 te Lanaken + 24-apr-1855 te Opgrimbie		Petrus Tommissen - veldwachter ° ... - ... -1774 te Eisden + ... - ... -18... te Eisden		Maria Peeters ° ... - ... -1774 te Eisden + 05-jan-1820 te Eisden		Petrus Janssen - timmerman ° ... - ... -1776 te Eisden + ... - ... -18... te Eisden		Wendelina Ramaekers ° 10-feb-1778 te Eisden + 16-feb-1843 te Eisden	
x ...-...-18... te Limbricht				x 16-feb-102 te Mech. a/d M				x 11-jan-1798 te Eisden				x ... - ... -18... te Eisden			
8	IV/1	9	IV/2	10	IV/3	11	IV/4								
Jean Francois De Droeg kleermaker ° 27-mar-1805 te Vucht + 08-apr-1855 te Eisden		Anna Maria Bollen ° 05-mei-1815 te Daalgrimbie + 09-apr-1877 te Eisden		Hendrik Tommissen landbouwer ° 14-jan-1807 te Eisden + 22-dec-1872 te Eisden		Anna Ida Janssen ° 17-mei-1807 te Eisden + 04-aug-1895 te Eisden									
x 10-feb-1842 te Vucht				x 28-jan-1839 te Eisden											
4	Francis Leonardus (Sus) Dedroog III/1 schipper-handelaar in kiezel ° 23-mei-1842 te Vucht + 04-nov-1918 te Eisden			5	Maria Elisabeth (Marie) Tommissen III/2 ° 15-mei-1839 te Eisden + 16-jun-1914 te Eisden										
x 16-okt-1867 te Eisden															
2	Joannes Laurentius (Lens) Dedroog schipper-afspanning voor schippers ° 13-sep-1869 te Eisden + 25-okt-1957 te Dilsen											II/1			
x 22-nov-1899 te Weert (NL)															
1	Joannes ° 06-aug-1896 Weert - + 10-mei-1951 (x Maria E. Niessen) Anna Maria Elisabeth ° 29-jul-1900 - + 07-jun-1990 Brugge (x Pierre-Jean Dexters) Franciscus Josephus ° 13-nov-1901 - + 29-dec-1969 (x Rosalia Bekaert) Petrus Theodorus ° 04-apr-1903 - + 12-aug-1982 Lanaken (x Marie Van Mulken) Petrus Hubertus Arnoldus ° 20-mar-1905 - + 18-jun-1970 Lanaken (x Barb. Pawlowski) Joseph Joannes (Joep) ° 19-nov-1906 - + 26-dec-1980 Genk (x Maria Prelogar)											I/1			

Kwartierstaat van: Dedroog-Verhaegen

Genealogie

De kwartierstaat Lens en Philomena Dedroog- Verhagen

Zoals vele familienamen kunnen ook de namen Dedroog en Verhagen, de zogezegd "geografische" oorsprong hebben. Genoemd naar een plaats, zoals Theo Dedroog dit, na zijn jarenlange opzoekingen, vaststelde. Hij vond in de 16de eeuw reeds de benamingen "de droog" of "Dhrooghe". Met "droge" omschreef men een hoger gelegen land. Hij vond in een oude grondbeschrijving van Leut, tussen 1490-1540, een akkerland dat "Dedroog-weyde" genoemd werd. De auteur bleef voorzichtig: "Dit kan misschien een aanwijzing zijn naar de oorsprong van de schrijfwijze van de familie Drooghe". In 1775 werd in Leut in ieder geval Franciscus De Droegh geboren... Doorheen deze kwartierstaat lijkt een andere duidelijke lijn te lopen. Die over het water en de dijken waartussen het stroomde, verschillende Limburgse kanalen volgde. Van sluiswachters,

Moeder Verhagen aan het spinnewiel

schippers, tot scheepstreckers en hun logementen, stonden hier borg voor. En van een tweede, nu dan een beetje in de letterlijke zin rode draad, vertrekken dan weer de levenslijnen van kleermakers.

Het eerste spoor zou logisch verklaard kunnen worden onder de titel "schipper zocht schipperin". Want stamvader Laurens Dedroog was niet alleen de zoon van François Leonardus (Sus) Dedroog, die schipper en handelaar in kiezel en brikken was, hij voer zelf dertig jaar op zijn binnenschip. Hun oudste zoon, Jean Dedroog, werkte al als veertienjarige op een binnenschip. En zou als 18 jarige, bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, zelf gaan varen. Drie jaar later zou een draaikolk zijn leven ingrijpend wijzigen. Toen de Duitsers ons land binnenvielen, kozen Lens en Philomena het zekere voor het onzekere. Met hun negen kinderen, -Delphine was amper 7 dagen oud-, en have en goed op het schip, zochten zij een veilig heenkomen naar Weert, in het neutrale Nederland. Toen vlug bleek dat er in Eisdon geen enkele oorlogshandeling

had plaats gevonden, keerden ze terug naar hun woning op de kanaaldijk. Waar tijdens het laatste oorlogsjaar Albert geboren werd. Hun oudste zoon, die profiteerde van de toegelaten binnenvaart, voer op Maastricht en Luik. En werd een gewaardeerde koerier voor de Belgische inlichtingsdienst die van uit het Belgische consulaat te Maastricht opereerde. Een wedervaren dat een aparte bijdrage verdient in een volgend nummer.

De lijn van de kleermakers in het verleden van deze tak van de stamboom Dedroog, vonden we al terug bij Dedroogh Francis (16 V/1) die te Leut geboren werd. Zijn zoon Jean Francis De Droog (8. IV/1) was ook kleermaker. En in de militielijsten van 1840 werd zijn jongere broer Henri Dedroog (Vucht °02.01.1821) ook als kleermaker vermeld. En in onze dagen zetten Joseph (Joep) Dedroog, op Pauwengraaf 46 en Albert Dedroog, op Pauwengraaf 116, de kleermakerstraditie van hun overgrootvader, verder. Maar ook de taak van veldwachter vonden wij bij de voorouders verschillende keren terug. Petrus Tommissen, die te Eisden geboren werd in 1774, zag dit als enig beroep achter zijn naam vermeld. Maar van een zijner zonen, Jan Renier, geboren in Eisden op 24.06.1814, staat in de militielijsten van 1837, ook de vermelding dat hij veldwachter van beroep was. Toch bestaat er ook vandaag, voor de stam Dedroog, nog een link naar de binnenscheepvaart. Jan Dedroog, zoon van de oudste zoon Jean, is een medestichter en enthousiaste medewerker van het Scheepvaartmuseum in Baasrode bij Dendermonde. Een mooie illustratie van het gezegde: "Het bloed kruipt waar het niet gaan kan." Naast de al eerder aangehaalde nakomelingen van Lens Dedroog en Philomena Verhagen, waren er nog zoon Frans Dedroog die we kenden als de joviale uitbater van het logementhuis van de mijn op Paul Lambertlaan nr.3 en later als beheerder van de feestzaal van de koolmijn, de Casino. Mathieu Dexters, die voor ons al een gedeelte van het verleden van zijn grootouders belichtte, is de zoon van Anna Maria Dedroog en Jean Dexters. Delphine Dedroog, moeder van Philomene en Laurent Breuls, vestigde zich met haar echtgenoot Jaak Breuls in hun rijwielhandel op de Pauwengraaf. Haar kleinzoon Mark Erkens is vandaag een bekend concertpianist en muziekpedagoog. Simonne, de dochter van Albert Dedroog en Elisabeth Tommissen, werd de echtgenote van Johnny Terwingen, die bekend werd als John Terra. Een andere bekende Eisdenaar, apotheker Laurent Conings, is de zoon van Elisabeth en Louis Conings. "Baanbrekend" was, zeker voor die dagen, dat Peter en Joep Dedroog met meisjes van buitenlandse origine trouwden. Peter met de Poolse Barbara Pawlowski en Joep met de Sloveense Mitzi Prelogar. Theo Dedroog tenslotte, de vierde in rij van de tien nakomelingen van Joep Dedroog en Mitzi Prelogar, heeft de grote verdienste de genealogische opzoekingen rond deze stam Dedroog, na jaren van opzoekingen, samengesteld te hebben.

Lens Dedroog, met een van zijn kleinkinderen op de schoot, en zijn vrouw, geflankeerd door hun dochters Maria, Lies, Delphine, schoonzoon Louis Conings en schoondochter Maria Niessen.

Jackie Martens en Jean Ramakers

Met dank aan Theo Dedroog, Laurent Conings, Mathieu Dexters en Jan Dedroog